

STRATEGINIO VEIKLOS PLANO PROGRAMŲ VYKDYMO ATASKAITA

2018-01-19 Nr. S-301

Panevėžys

I SKYRIUS APLINKOS IR IŠTEKLIŲ ANALIZĖ

Išoriniai veiksniai

Teigiamai veikiančios Panevėžio pataisos namų veikla

Europos paramos fondų veikla teikia galimybes gauti finansavimą nuteistųjų socialinės rehabilitacijos priemonėms (tiesiogiai ar per bendradarbiavimą rengiamuose projektuose), nuteistų moterų, auginančių vaikus, resocializacijai bei darbuotojų kvalifikacijai kėli. Tai sudaro galimybes tobulinti nuteistųjų integraciją į visuomenę, gerinti įstaigai iškeltų tikslų įgyvendinimo kokybę.

Pakankamai sureguliuotas bendradarbiavimas su teisėsaugos ir socialines paslaugas teikiančiomis institucijomis. Palaikomi geri, dalykiški santykiai su kitomis bausmių vykdymo įstaigomis.

Neigiamai veikiančios Panevėžio pataisos namų veikla

Dažnai besikeičiantys įstatymai ir poįstatyminiai teisės aktai.

Neigiamų socialinių reiškinių (narkomanija, alkoholizmas, nedarbas, žemas išsilavinimo lygis, ŽIV infekcija, šeimos krizė, skurdas) plitimas sąlygoja, kad į įstaigą patenka labiau degradavusios, praradusios doro gyvenimo būdo motyvaciją nuteistosios. Tik 7,7 % 2017 m. įstaigoje atlikusių bausmę moterų iki nuteisimo dirbo. Specializuota veikla su tokia nuteistųjų kategorija sąlygoja didesnę žmogiškųjų resursų poreikį rehabilitacijos tikslams pasiekti. Be to, dėl šių veiksmų tampa sudėtingiau užtikrinti saugias bausmės atlikimo sąlygas nuteistiesiems bei darbo sąlygas personalui.

Visuomenės požiūris į nuteistuosius yra neigiamas. Tai apsunkina sėkmingą nuteistųjų socialinę reintegraciją į visuomenę.

Įstaigoje patvirtintas pareigybių skaičius yra nepakankamas. Žmogiškųjų išteklių trūksta vykdant įstaigos apsaugą bei nuteistųjų dinaminę priežiūrą, kai kuriuose struktūriniuose padaliniuose trūksta bendrosios veiklos srities darbuotojų.

Panevėžio pataisos namams skiriamas finansavimas yra nepakankamas. Nepakanka lėšų gyvenamųjų bei buitinių patalpų remontui, patalpų sportui įrengimui, elektros instaliacijos atnaujinimui, šildymo sistemos remontui, medikamentams įsigyti. Be to kalendorinių metų pradžioje įstaiga neturi informacijos, ar bus skirta tikslinės paskirties lėšų. Tai apsunkina įstaigos veiklos planavimą.

Vidiniai veiksniai

Teigiamai veikiančios Panevėžio pataisos namų veikla

Nuo 2017 m. sausio 1 d. Panevėžio pataisos namuose įgyvendinamas dinaminės priežiūros modelis. Įgyvendinti dinaminę priežiūrą įstaiga pradėjo atlikusi Apsaugos ir priežiūros skyriaus struktūros ir funkcijų pertvarką. 16 Apsaugos ir priežiūros skyriaus specialisto (vykdančio dinaminę priežiūrą) pareigybių buvo įsteigta panaikinus 16 Apsaugos ir priežiūros skyriaus vyresniojo prižiūrėtojo pareigybių.

Įstaigoje 2017 m. vykdyta 15 socialinės rehabilitacijos programų ir 13 pozityvaus užimtumo priemonių.

Įstaigoje organizuotas nuteistųjų bendrasis lavinimas bei profesinis rengimas, vykdomas neformalusis švietimas. Tai sudaro galimybes tobulinti nuteistųjų rengimą sugrįžimui į visuomenę.

Pataisos namuose veikia Priklausomybių ligų centras, kuriame gyvena visos nuteistosios, dalyvaujančios priklausomybių ligų rehabilitacijos programoje. Efektyviai bendradarbiaujama su socialines paslaugas teikiančiomis institucijomis, kurių pagalba sprendžiamos nuteistųjų socialinės, teisinės ir kt. problemos.

Palyginus su 2016 metais, 66 proc. padidėjo užpildytų laisvų jaunesniųjų pareigūnų etatų skaičius. 2016-12-31 įstaigoje buvo 6 neužimti jaunesniųjų pareigūnų etatai, 2017-12-31 neužimti tik 2 jaunesniųjų pareigūnų etatai, kurie tikslingai neužpildomi, nes į juos įstaiga įsipareigojusi priimti KD prie LR TM Mokymo centre pataisos pareigūno profesijos siekiančius kursantus.

2017 m. gruodžio 31 d. Panevėžio pataisos namuose dirbo 67 aukštąjį universitetinį ar jam prilygintą išsilavinimą turintys darbuotojai (iš jų 27 – turintys teisinį išsilavinimą), 18 aukštąjį neuniversitetinį išsilavinimą turintys darbuotojai ir 28 aukštesnįjį ar iki 1995 m. įgytą specialųjį vidurinį išsilavinimą turintys darbuotojai.

Pataisos namuose dirba daug pareigūnų, turinčių didelę patirtį bausmių vykdymo sistemoje. Net 40,4 % pareigūnų turi didesnę nei 20 metų tarnybos stažą.

Neigiamai veikiantys Panevėžio pataisos namų veiklą

Įstaiga yra miesto centre, kai kurios įstaigos perimetro išorinės tvoros žemos, tai sąlygoja nuteistiesiems turėti daiktų, kurie nenurodyti leidžiamų įsigyti ir turėti maisto produktų, būtiniausių reikmenų ir kitų daiktų sąrašė, patekimą.

Seni įstaigos pastatai neatitinka dabartinių reikalavimų dėl susidėvėjimo bei dėl pakitusio požiūrio į higienos reikalavimus, energijos taupymą. Panevėžio pataisos namai valdo pastatus, kurių administracinio ir I gyvenamojo bendrabučio statybos metai – 1893 m., II gyvenamojo bendrabučio – 1947 m., saugyklos-areštinės – 1947 m., Sveikatos priežiūros tarnybos – 1963 m. Bendras šių pastatų plotas – 5737 m². Pastatus sudėtinga pritaikyti Bausmių vykdymo kodekso nustatytiems nuteistųjų režimo reikalavimams užtikrinti.

II SKYRIUS

STRATEGINIO VEIKLOS PLANO PROGRAMOS ĮGYVENDINIMO REZULTATAI

1. Strateginio tikslo pavadinimas, kodas

Pasiekti, kad bausmių sistema būtų moderni ir veiksminga, kodas 03

2. Programos pavadinimas, kodas:

Bausmių sistema (kodas 03001)

3. Programos tikslo pavadinimas, kodas:

Kurti veiksmingą ir modernią bausmių vykdymo sistemą (kodas 01)

4. Programos uždavinio pavadinimai ir kodai:

Vykdyti veiksmingą nuteistųjų resocializaciją (kodas 01-02)

Užtikrinti laisvės atėmimo vietų optimalią veiklą bei modernizuoti jų infrastruktūrą ir veiklos metodus (kodas 01-03)

5. Programos uždaviniui įgyvendinti vykdytų priemonių pavadinimai, kodai ir vykdymo aprašymai:

➤ **Padidinti socialinės rehabilitacijos veiksmingumą (kodas 01-02-01)**

Viena iš Panevėžio pataisos namų prioritetinių veiklos sričių – laisvės atėmimo bei arešto bausmės atliekančių nuteistųjų socialinė ir psichologinė rehabilitacija. Todėl įstaigoje vykdomas nuteistųjų formalus ir neformalus švietimas, inicijuojama įvairi socioedukacinė veikla, padedanti parengti nuteistąsias sėkmingam gyvenimui visuomenėje, ugdyti įgūdžius, padėsiančius joms atrasti savo vietą darbo rinkoje bei tapti motyvuotomis ir kūrybiškomis asmenybėmis.

2017 m. Panevėžio pataisos namų nuteistosios:

- mokėsi Panevėžio suaugusiųjų ir jaunimo mokymo centre – 89 nuteistosios; VŠĮ Panevėžio profesinio rengimo centre – 80 nuteistųjų; 1 nuteistoji nuotoliniu būdu mokosi Tarptautinėje teisės ir verslo aukštojoje mokykloje; 1 nuteistoji, kuriai suteikta teisė be sargybos arba palydos išvykti už pataisos įstaigos ribų, mokosi Panevėžio suaugusiųjų ir jaunimo mokymo centre ir vyksta į pamokas mieste.

- Dirbo (vidutiniškai – 127);

- Užsiėmė individualia, kūrybine ar kita veikla – 72.

Be to, įstaigoje vykdyta 15 socialinės rehabilitacijos programų ir 13 pozityvaus užimtumo

priemonių, taip pat įvyko 50 kultūrinių ir sporto renginių įstaigos mastu, organizuoti 96 užsiėmimai doroviniais, teisiniais, ekonominiais klausimais. Nuteistosioms taip pat sudaryta galimybė užsiimti savišvieta įstaigoje veikiančiose 2 bibliotekose.

Pradėjus įgyvendinti dinaminę priežiūrą, nuteistųjų užimtumo būrio teritorijos ribose funkcija priskirta dinaminės priežiūros specialistams. Per 2017 m. dinaminės priežiūros specialistai prižiūrimoms nuteistosioms suorganizavo net 20 skirtingų rūšių užimtumo veiklų (daugelis jų – tęstinių).

Priemonei įgyvendinti 2017 m. skirta 144000 eurų, per 2017 m. panaudota 144000 eurų, t. y. 100 proc. palinių asignavimų.

➤ **Plėtoti bendrąją, atrankinę ir tikslinę narkomanijos prevenciją laisvės atėmimo vietose, užtikrinti kompetentingų valstybės institucijų, atliekančių narkotinių ir psichotropinių medžiagų ir jų pirmtakų (prekursorių) apyvartos kontrolę, materialinį techninį aprūpinimą (kodas 01-02-02).**

Siekiant skatinti nuteistasias gyventi blaiviai, įtaigoje pradėta vykdyti nauja programa „Į laisvę nuo priklausomybių“. 2017 m. įgyvendintos šios programos veiklos: organizuotas piešinių konkursas „Sakau „ne“ narkotikams“, vyko „Protų mūšis“ tema „Ar viską žinai apie priklausomybę“, organizuota socialinės reklamos kampanija „Nesu adatos vergas“, demonstruoti filmai apie narkotikų daromą žalą, išdalinti lankstinukai sveikos gyvensenos įgūdžių ugdymo, emocinio atsparumo, santykio su savimi temomis. Nuteistosioms, kurioms suteikta teisė išvykti be sargybos ar be palydos už įstaigos ribų, organizuota pažintinė kelionė į reabilitacijos centrą „Vilties švyturys“.

Programoje dalyvavo 170 nuteistųjų.

Priemonei įgyvendinti 2017 m. skirta 350 eurų, per 2017 m. panaudota 349,38 eurų, t. y. 99,8 proc. palinių asignavimų.

➤ **Rengti ir vykdyti laisvės atėmimo vietose socialinių įgūdžių lavinimo programas nuteistiesiems (kodas 01-02-08)**

Siekiant padidinti nuteistųjų užimtumą prasminga veikla ir lavinti kūrybiškumą bei rasti naujų galimybių darbo rinkoje, parengtas programos „Kūrybiškumas, sąryšiais pagrįsta ekonomika“ projektas. Programos projektas pateiktas Kalėjimų departamentui derinimui.

Priemonei įgyvendinti 2017 m. lėšų neskirta.

➤ **Vykdyti saugų ir veiksmingą laisvės atėmimo vietų valdymą (kodas 01-03-01)**

Panevėžio pataisos namuose nuo 2017 m. sausio 1 d. įgyvendinamas dinaminės priežiūros modelis. Įgyvendinti dinaminę priežiūrą įstaiga pradėjo atlikusi Apsaugos ir priežiūros skyriaus struktūros ir funkcijų pertvarką. 16 Apsaugos ir priežiūros skyriaus specialisto (vykdančio dinaminę priežiūrą) pareigybių buvo įsteigta panaikinus 16 Apsaugos ir priežiūros skyriaus vyresniojo prižiūrėtojo pareigybių.

Siekiant didinti dinaminės priežiūros specialistų kompetenciją, vyko mokymai „Bendravimo su nuteistosiomis ypatumai specialistams, vykdančioms dinaminę priežiūrą“ (80 akademinė valandų).

Sukurta informacinė komunikacinė sistema tarp dinaminę priežiūrą vykdančių specialistų ir kitų įstaigos pareigūnų, visuose dinaminės priežiūros postuose įrengti kompiuteriai, kurie sujungti į bendrą tinklą su visais įstaigos padaliniais. Visuose dinaminės priežiūros postuose (išskyrus Vaiko ir motinos namus) įdiegta nuotolinė durų valdymo funkcija, įgalinusi nuotoliniu būdu užrakinti-atrakinti koridoriaus duris. Visuose dinaminės priežiūros postuose įrengti vaizdo stebėjimo monitoriai posto teritorijos ir jos prieigų bei kitų teritorijų stebėjimui.

Imtasi papildomų priemonių kriminogeninei situacijai įstaigoje gerinti. 2017 m. lyginant su praėjusių metų rezultatais – mobiliųjų telefonų skaičius sumažėjo daugiau nei 42 proc. (per 2016 m. jų paimta 226, o per 2017 m. – 129), telefoninių skambučių skaičius padidėjo 95 proc. (per 2016 m. – 7559, per 2017 m. – 14749). Itin džiugina sumažėjęs režimo pažeidimų skaičius – per 2017 m., lyginant su praėjusiais metais, jis sumažėjo 42 proc. (per 2016 m. – 558, per 2017 m. – 323). Sumažėjo (daugiau nei 51 proc.) ir apsvaigimo atvejų skaičius (per 2016 m. – 62, per 2017 m. – 30). Nuteistųjų savęs žalavimo atvejų skaičius, lyginant su praėjusiais metais, sumažėjo daugiau nei 23 proc. (2016 m.

– 49 atvejai, 2017 m. – 38 atvejai), itin pastebimas savęs žalojimų sumažėjimas (41 proc.) gyvenamuosiuose sektoriuose, t. y. ten, kur vykdoma dinaminė priežiūra (per 2016 m. gyvenamosiose patalpose žalojosi 36 nuteistosios, per 2017 m. – 21). Lyginant su praėjusių metų rezultatais, 2017 m. įstaigoje beveik 4 kartus sumažėjo ikiteisminių tyrimų skaičius. Per metus pradėti 3 ikiteisminiai tyrimai dėl veikų, padarytų pataisos įstaigoje: iš jų 1 baudžiamoji byla perduota nagrinėti teismui, 2 ikiteisminiai tyrimai tęsiami. 2016 metais pradėta 11 ikiteisminių tyrimų, iš jų 2 baudžiamosios bylos perduotos nagrinėti teismui, 4 ikiteisminiai tyrimai nutraukti, 5 nusikalstamų veikų tyrimas sustabdytas. Teigiamą poveikį nuteistųjų elgesiui padarė 2017 m. sausio 1 d. įsigaliojusios Lietuvos Respublikos bausmių vykdymo kodekso nuostatos, įgalinusios nustatyta tvarka užrakinti gyvenamuosius korpusus bei įstaigoje pradėta vykdyti dinaminė nuteistųjų priežiūra.

Įstaigoje užtikrintas korupcijos prevencijos priemonių vykdymas. Kovos su korupcija programos įgyvendinimo priemonių plane numatytos priemonės įgyvendintos 100 proc.

Peržiūrėtos pataisos įstaigos bendrosios ir vidaus administravimo funkcijos ir procesai.

Užtikrintas efektyvus žmogiškųjų išteklių valdymas. 61,6 proc. (85 darbuotojai) kelė kvalifikaciją 2 ir daugiau kartų, 71,7 proc. (99 darbuotojai) – 1 kartą. Kalėjų departamento Mokymo centre pataisos pareigūno profesiją, mokydamasis pameistrystės forma, įgijo 1 įstaigos pareigūnas, 2 pretendentai mokosi pagal pataisos pareigūnų profesinio mokymo programą. Palyginus su 2016 metais, 66 proc. padidėjo užpildytų laisvų jaunesniųjų pareigūnų etatų skaičius. 2016-12-31 įstaigoje buvo 6 neužimti jaunesniųjų pareigūnų etatai, 2017-12-31 neužimti tik 2 jaunesniųjų pareigūnų etatai, kurie tikslingai neužpildomi, nes į juos įstaiga įsipareigojusi priimti KD prie LR TM Mokymo centre pataisos pareigūno profesijos siekiančius kursantus.

Užtikrintas efektyvus finansinių, materialinių išteklių valdymas. 2017 m. biudžeto lėšos panaudotos 100 proc. Per 2017 m., lyginant su 2016 m., įstaigos komunalinių paslaugų sąnaudos sumažėjo 7963 eurai, t.y. 5,9 proc.

Siekiant išvengti neigiamas pasekmes įstaigos veiklai turinčių incidentų pasireiškimo, organizuotas rizikos valdymas įstaigoje. Parengtas Panevėžio pataisos namų 2017 m. rizikos veiksmų valdymo planas.

Įgyvendintas įstaigoje parengtų dokumentų siuntimas per Nacionalinę elektroninių pranešimų ir elektroninių dokumentų pristatymo fiziniams ir juridiniams asmenims, naudojant pašto tinklą, informacinę sistemą *e. pristatymas*.

Įgyvendintos priemonės personalo darbo sąlygų bei darbuotojų saugumui gerinti.

Vykdyta kinologinė veikla.

Iš dalies įgyvendintos Europos komiteto prieš kankinimą ir kitokį žiaurų, nežmonišką ar žeminantį elgesį ar baudimą 2016 m. rugsėjo 5 – 15 d. vizito Lietuvoje ataskaitoje nurodytos rekomendacijos.

Priemonei įgyvendinti 2017 m. skirta 1821163 eurų, per 2017 m. panaudota 1821162,4 eurų, t. y. 100 proc. palinių asignavimų.

➤ **Vykdyti laisvės atėmimo vietose laikomų asmenų išlaikymą, priežiūrą ir materialinį aprūpinimą (kodas 01-03-02)**

Siekiant užtikrinti skaidrų viešųjų pirkimų vykdymą ir racionalų biudžeto lėšų panaudojimą Panevėžio pataisos namuose, sudaryta Panevėžio pataisos namų viešųjų pirkimų komisija, patvirtintas jos darbo reglamentas. Stiprinant viešųjų pirkimų vidaus kontrolę, paskirti atsakingi asmenys kontroliuoti viešųjų pirkimų eigą. Per 2017 m. įstaigoje įvykdyti 62 viešieji pirkimai, iš jų CVP IS priemonėmis – 13, CPO priemonėmis – 30, apklausa žodžiu – 13, apklausa raštu – 3. Panevėžio pataisos namuose vykdytų viešųjų pirkimų, kuriuos galima vykdyti per CVP IS, dalis – 100 proc.

Per 2017 m. įstaigoje vykdytų viešųjų pirkimų pažeidimų nenustatyta.

Užtikrintas įstaigoje bausmę atliekantiems nuteistiesiems sveikatos priežiūros paslaugų prieinamumas. Sudarytos sąlygos gauti psichiatro konsultacijas asmenims, kuriems ši konsultacija reikalinga.

Siekiant taupyti vandenį, įrengti 4 dušo čiaupai, turintys automatinę išsijungimo funkciją. Atliktas 105 kv. m. nuteistųjų gyvenamųjų bei buities patalpų remontas.

Priemonei įgyvendinti 2017 m. skirta 420535 eurais, per 2017 m. panaudota 420535 eurais, t. y. 100 proc. palinių asignavimų.

➤ **Vykdyti laisvės atėmimo vietose tuberkuliozės prevenciją (01-03-03)**

Vykdomas nuteistųjų švietimas apie tuberkuliozės susirgimus, jų profilaktiką. Organizuotas profilaktinis nuteistųjų plaučių tyrimo dėl tuberkuliozės atlikimas mobiliuoju rentgeno aparatu. Iširtos 189 nuteistosios t. y. 97 proc. reikiamų iširti asmenų.

Priemonei įgyvendinti 2017 m. lėšų neskirta.

➤ **Vykdyti ŽIV/AIDS, lytiškai plintančių infekcijų ir kitų užkrečiamųjų ligų prevenciją, profilaktiką ir gydymą (01-03-04)**

Vykdomas nuteistųjų švietimas apie ŽIV ir lytiškai plintančių ligų plitimo riziką, formuojant saugios ir atsakingos elgsenos socialinius įgūdžius.

Priemonei įgyvendinti 2017 m. skirta 12486 eurais, per 2017 m. panaudota 12486 eurais, t. y. 100 proc. palinių asignavimų.

➤ **Teikti teisės aktų nustatytas mokamas paslaugas nuteistiesiems (kodas 01-03-05)**

Mokamas darbo užmokestis ūkio darbus dirbančioms nuteistosios. 2017 m. įstaigoje ūkio darbus vidutiniškai dirbo 52 nuteistosios.

Priemonei įgyvendinti 2017 m. skirta 58100 eurų, per 2017 m. panaudota 48768,2 eurais, t. y. 83,9 proc. palinių asignavimų.
